

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ครั้งที่ ๕๘/๒๕๕๙
วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีการประชุมเมื่อวันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยได้มีการพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูป การควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในประเด็นการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผ่านองค์กรอิสระ โดยเชิญ ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งเคย ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มาให้ข้อมูลและความเห็นอันเป็น ประโยชน์ต่อการพิจารณาขับเคลื่อนการปฏิรูปการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งคณะ กรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองมีภารกิจในการจัดทำรายงานเพื่อให้ข้อเสนอแนะในเรื่อง ดังกล่าว ทั้งนี้ ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ได้ให้ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตลอดจนการตอบข้อซักถาม ของกรรมการ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สามารถศึกษาบทเรียนและการดำเนินงานจากประเทศที่มีสภาพปัญหาการทุจริตใกล้เคียงกับประเทศไทยได้ คือ ประเทศอินโดนีเซีย โดยได้มีการศึกษาบทเรียนเรื่องการให้อำนาจการจับกุมคุมขังผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองของ ป.ป.ช. ของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ แต่การดำเนินงานโดยใช้อำนาจดังกล่าว ของประเทศไทย แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะเพิ่มอำนาจดังกล่าวให้แก่ ป.ป.ช. แต่ในส่วนการดำเนินงานเพื่อใช้อำนาจนั้นก็เกินไปด้วยความรอบคอบระมัดระวังจึงทำให้ ป.ป.ช. ยังคง ดำรงอยู่และสามารถดำเนินงานต่อไปได้ นอกจากนี้ ยังได้บทเรียนที่สำคัญจากประเทศอินโดนีเซีย ในเรื่องการ ลงพื้นที่เพื่อพบปะประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากการปราบปรามการทุจริตนั้นจะต้องทำให้สมดุล กับการป้องกันการทุจริต โดยการลงพื้นที่เพื่อพบปะประชาชนนั้นเป็นการสร้างความรู้สึกรักใคร่ของประชาชน ต่อ ป.ป.ช. และเกิดความรู้สึกว่า ป.ป.ช. สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชนได้ ตลอดจนทำให้ได้เรียนรู้ถึง วัฒนธรรมอันแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งทำให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความยึดเยื้อของคดี และจะนำไปสู่ การปราบปรามได้ โดยการให้ประชาชน อาทิ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการคิด วิเคราะห์ และทำวิจัย เพื่อให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีความเข้มแข็ง และในส่วนของ การดำเนินคดี ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วในประเทศอินโดนีเซียนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความแตกต่างกับการดำเนินคดี ของ ป.ป.ช. ของไทย เนื่องจากการทำงานของไทยมีขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนกันในการทำงานของแต่ละหน่วยงาน จึงทำให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้เสนอให้มีการดำเนินงานแบบพันธมิตรในการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยการร่วมงานกันของหน่วยงานตั้งแต่ขั้นตอนของการไต่สวน เพื่อลดการ ตรวจสอบที่ซ้ำกันในช่วงขั้นตอน

ส่วนการตอบข้อซักถามของกรรมการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งมีกำหนดในร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... ฉบับลงประชามติ ประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิม ๙ ปี เป็น ๗ ปีนั้น ได้ให้ ความเห็นว่าวาระการดำรงตำแหน่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาของคดีความที่จะต้องใช้เวลาานาน ซึ่งหากสามารถ ดำเนินคดีให้แล้วเสร็จรวดเร็วขึ้นได้ การดำรงตำแหน่งโดยให้มีวาระ ๗ ปีก็สามารถกระทำได้นอกจากนี้ เรื่อง ดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรที่ต้องสร้างศรัทธาของประชาชน จึงจำเป็นต้องมีวาระที่ค่อนข้างนานและ

มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการว่าจะไม่ถูกระทบกระเทือนใด ๆ จากการใช้อำนาจบางอย่างกดดัน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน ดังนั้นระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งจึงถือเป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ

การตอบข้อซักถามในประเด็นเกี่ยวกับการยกเลิกบทบัญญัติในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยวุฒิสภา โดยให้ความเห็นว่า การยกเลิกบทบัญญัติดังกล่าวในร่างรัฐธรรมนูญนี้ อาจมีเจตนารมณ์ที่เล็งเห็นว่าการถอดถอนที่ผ่านมาโดยวุฒิสภาไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการกำหนดให้สามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เมื่อมีคะแนนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ซึ่งการได้คะแนนเพื่อถอดถอนดังกล่าวค่อนข้างเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยวุฒิสภา แต่ควรมีการกำหนดคะแนนอย่างสมเหตุสมผล นอกจากนี้ในส่วนประเด็นที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีเรื่องทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ จึงไม่สามารถตรวจสอบเรื่องทางวินัยของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงกำหนดให้ ป.ป.ช. ทำหน้าที่ไต่สวนและมีความเห็นกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าแม้เป็นเรื่องจริยธรรม โดยไม่เกี่ยวกับคดีทางอาญา หากไม่ได้รับการเชื่อถือศรัทธาแล้วก็ย่อมไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไปได้

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการสรรหาซึ่งทำหน้าที่สรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่าสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าประเด็นดังกล่าวคือ กระบวนการในการสรรหา ซึ่งสำคัญกว่าตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ในการสรรหา โดยที่ผ่านมาการคัดสรรและการสรรหานั้น จะกระทำโดยไม่มีกำหนดให้ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่จะคัดสรรมาดำรงตำแหน่ง ดังนั้น จึงเห็นว่าควรมีการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการคัดสรรให้ละเอียดชัดเจน โดยอาจให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่ในการสืบหาประวัติ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการโดยการให้ข้อมูลต่าง ๆ และให้ผู้ที่ได้รับการกล่าวหาจากประชาชนได้ส่งข้อมูล หลักฐาน และชี้แจง ซึ่งจะทำให้กระบวนการสรรหานั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อีกทั้ง ยังเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขององค์กรอิสระมาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อให้ได้ผู้มีคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นคนดีได้เข้าสู่กระบวนการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

นางสาวกิริดา ดิษฐากรณ์

วิทยากรชำนาญการ

สำนักกรรมการสิทธิ

ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการสิทธิ

การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน

และการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....ผู้ตรวจสรุปผลการประชุม